

III. TEMETÉS

12. A temetés rendje

A liturgia felépítése

A RAVATALOZÓBAN

KEZDŐÉNEK

ISTEN NEVÉNEK SEGÍTSÉGÜL HÍVÁSA (INVOKÁCIÓ)

BŰNBÁNATI ZSOLTÁR

KRISZTUS DICSÉRETE

KEGYELEMHIRDETÉS

IGEOLVASÁS, IGEHIRDETÉS

[HITVALLÁS (CREDO)]

ÉNEKKARI SZOLGÁLAT VAGY GYŰLEKEZETI ÉNEK

IMÁDSÁG [MIATYÁNK]

ÁLDÁS

ZÁRÓÉNEK

[ELBOCSÁTÁS]

A SÍRNÁL VAGY KOLUMBÁRIUMNÁL

ÉNEK

BEVEZETŐ IGE

HITVALLÁS

IMÁDSÁG

MIATYÁNK

ELBOCSÁTÁS, FÖLDHINTÉS

ÁLDÁS

ZÁRÓÉNEK(EK)

12. A temetés rendje

Liturgikus szín: lila (esetleg fekete)

A szögletes zárójel azokat a részeket tartalmazza, amelyek csak akkor hangozhatnak el a ravatalozóban, ha a temetés, illetve a hamvak elhelyezése máshol, illetve nem közvetlenül a ravatalozás után történik, vagy egyéb nyomós okból (vis maior) a sírnál végzett szolgálat keretében ezek elmondására nincs lehetőség.

A RAVATALOZÓBAN

Egyházi szertartás esetén a temetés teljes menetét a lelkész vezeti és felügyeli. Ő közönti elsőként a gyülekezetet. A nem egyházi jellegű búcsúbeszédnek helye a liturgia kezdete előtt van.

Ha a család a lelkészt kéri fel az életrajz ismertetésére, legmegfelelőbb, ha ennek az igehirdetés előtt tesz eleget. Az életrajz tömör, lényegre törő legyen, kerülve az embermagasztalás kísértését.

Az alkalom méltóságának megtartása mellett tekintettel lehetünk a helyi szokásokra. Ragaszkodjunk ahhoz, hogy a ravatalozóban legyen álló vagy falra függesztett kereszt vagy feszület.

KEZDŐÉNEK

A gyülekezet az *Evangélikus énekeskönyvből* énekel. Ahol a gyülekezet részt vesz a temetéseken, szokássá kell tenni, hogy a hívek hozzanak magukkal énekeskönyvet. Ahol erre nincs mód, ott rendszeresíthet a lelkész fénymásolt éneklapokat. Ennek igényes kivitele járuljon hozzá a temetés méltóságához. Az éneket szekuláris gyülekezet esetén se hagyjuk el annak imádságos és hitvalló karaktere miatt. Ebben az esetben csak a lelkész vagy/és a kántor énekel.

A gépi gyászzenét a szertartás alatt mellőzzük!

ISTEN NEVÉNEK SEGÍTSÉGÜL HÍVÁSA (INVOKÁCIÓ)

A lelkész hagyományos evangélikus szokás szerint a koporsó előtt, lábtól helyezkedik el. Ahol a ravatalozó berendezési tárgyai ezt nem teszik lehetővé, ott értelemszerűen a körülményekhez alkalmazkodik.

Lelkész: Az Atya, [+]
Fiú, Szentlélek nevében.

Gyülekezet: **Ámen.**

[*Lelkész:* Uram, nyisd meg ajkamat,
Gyülekezet: **hogy hirdesse szám a te dicséretedet!**
Lelkész: Áldjuk az Atyát és a Fiút a Szentlélekkel együtt!
Gyülekezet: **Dicsérjük és magasztaljuk őt örökké. Ámen.]**

BŰNBÁNATI ZSOLTÁR

Lelkész: Körülvettek a halál kötelei, pusztító áradat rettent engem.
Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta hangomat. *Zsolt 116,3–4*
A mélységből kiáltok hozzád, Uram,
Uram, halld meg hangomat!
Ha a bűnöket számon tartod, Uram,
Uram, ki állhat meg előtted?
De nálad van a megbocsátás,
hogy féljenek téged. *Zsolt 130,1–4*

**Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek,
miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké. Ámen.**
Körülvettek a halál kötelei, pusztító áradat rettent engem.
Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta hangomat. *Zsolt 116,3–4*

Lelkész és gyülekezet: **Uram, irgalmazz! Krisztus, kegyelmezz! Uram, irgalmazz!**

Vagy:

Énekvers (pl. EÉ 423: „Én Istenem, én bűnös ember”; EÉ 199,1: „Dicsőítünk, Krisztus”)

ÉVANGÉLIUM

A lelkész evangéliumot olvas a temetési textuáriumból (általában Jn 14,1–11).

Lelkész: Jézus Krisztus, a mi Urunk és Megváltónk ezt mondja: Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem! Az én Atyám házában sok hajlék van: ha nem így volna, megmondtam volna nektek. Elmegyek, hogy helyet készítsek nektek. És ha majd elmentem, és helyet készítettem nektek, ismét eljövök, és magam mellé veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek. És hogy hová megyek, azt tudjátok: az utat is tudjátok. Tamás ezt mondta neki: Uram, nem tudjuk, hová mégy. Hogyan tudhatnánk az utat? Jézus ezt mondta neki: Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az Atyához, hanem csak énáltalam.

(Pl.: EÉ 369,1: „Jézus, én bizodalمام”; EÉ 223,1: „Jézus él, én is vele”)

KEGYELEMHIRDETÉS

Lelkész: Keresztény gyülekezet, gyászoló testvéreim! Isten, a mi mennyei Atyánk, az élet és halál Ura, megszorít, de meg is vigasztal, megaláz, de fel is emel, sírba visz, de meg is elevenít. Mulandóvá tette életünket a bűn miatt, de egyszülött Fiát is adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Koporsó mellett:

Ezért amikor most megállunk **N. N.** testvérünk koporsója mellett, Istenhez fordulunk kegyelemért, nála keresünk vigasztalást, útmutatást, reménységet.

Urna mellett:

Ezért amikor most megállunk **N. N.** testvérünk hamvai mellett, Istenhez fordulunk kegyelemért, nála keresünk vigasztalást, útmutatást, reménységet.

IGEOLVASÁS, IGEHIRDETÉS

Az igehirdetés – a temetési szolgálat lelkipásztori és missziói jellegére való tekintettel – az élőkhöz szólva, személyesen szólaltassa meg az evangéliumot.

Az igehirdetés végén:

Lelkész: Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, őrizze meg szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban!

Gyülekezet: **Amen.**

Ha a gyülekezet nem most kíséri el az elhunytat utolsó földi útjára, az igehirdetés után mondjuk el az Apostoli hitvallást. (Amennyiben a gyülekezet az elhunyt földi maradványait a sírig/kolumbáriumig kíséri, akkor ott hangzik el a hitvallás.)

[HITVALLÁS (CREDO)]

Gyülekezet és lelkész:

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt

a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbján, onnan jön el ítélni élőket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

GYÜLEKEZETI ÉNEK [ÉNEKKARI SZOLGÁLAT]

A gyülekezet (vagy a kórus) a feltámadás reménységéről tanúskodó éneket énekel.

IMÁDSÁG

Lelkész: Mindenható, örök Isten! Te jó vagy minden teremtményedhez, és javunkra fordíthatod a szenvedést és a gyász óráit is.

Hálát adunk neked **N. N.** testvérünk ravatala mellett mindazért, amit atyai szereteted szerint cselekedtél rajta, minden áldásért, bánatért és örömért, minden megpróbáltatásért és vigasztalásért, amellyel megajándékoztad őt földi életében. Hálát adunk mindazért a jóért is, amelyet általa adtál az övéinek.

Könyörgünk hozzád elhunyt testvérünkért. Légy hozzá irgalmas, és láttasd meg vele örök atyai szeretetedet! Könyörgünk hozzád a gyászolókért (...). Vigasztald meg őket igéddel, hogy teljes szívvel reménykedjenek benned! Könyörgünk mindnyájunkért: vond magadhoz szívünket végtelen szereteteddel, hogy keressük országodat, és békességgel fogadjuk el tőled keresztünket. Add nekünk Szentleked erejét, hogy a bűn ellen harcoljunk, a szeretetben növekedjünk, és a hitben megálljunk mindvégig, Jézus Krisztusért, a mi élő Urunkért és Megváltónkért. Ámen.

[MIATYÁNK]

A gyülekezet a lelkész vezetésével együtt mondja.

Lelkész és gyülekezet: **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.**

ÁLDÁS

A lelkész az ároni vagy a szentháromsági áldást mondja.

Lelkész: [Isten népe!] Az Úr áldjon meg és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és + adjon neked békességet!

Vagy:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten, az Atya + és a Fiú és a Szentlélek!

Gyülekezet: **Ámen.**

ZÁRÓÉNEK

ELBOCSÁTÁS

Lelkész: Most pedig kísérjük el *halottunkat/testvérünk hamvait* utolsó földi útjára. Induljunk békességben, az Úr nevében!

Ha hamvasztás következik, vagy más községben történik a temetés:

Bocsássuk el utolsó útjára halottunk földi maradványait, hogy porrá legyen, ami porból vétett.

A lelkész kimegy a ravatalozóból, és a koporsót/urnát szállító kocsi előtt helyezkedik el. A temetési menetben húsvéti és Jézus-énekeket énekelünk.

A SÍRNÁL VAGY A KOLUMBÁRIUMNÁL

ÉNEK

BEVEZETŐ IGE

Lelkész: Jézus Krisztus a feltámadás és az élet, aki hisz őbenne, ha meghal is, él. *Jn 11,25*

Vagy/és:

Tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára porom felett megáll.

Jób 19,25

Lelkész: Testvéreim az Úrban! Áldjuk és magasztaljuk a Szentháromság egy igaz Istent, aki reménységünk életünkben és halálunkban. Mondjuk el együtt a kereszténység hitvallását!

Gyülekezet és lelkész: **Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.**

És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbán, onnan jön el ítélni élőket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

IMÁDSÁG

Lelkész: Imádkozzunk! Úr Jézus Krisztus, aki győzelmes feltámadásoddal életet, örömet és üdvösséget szereztél, add nekünk kegyelmedet, és vezess minket Szentlelekkel, egykor pedig támassz fel elhunyt testvérünkkel együtt az örök életre, ahogyan te is feltámadtál, élsz és uralkodsz mindörökkön örökké. Ámen.

Imádkozzunk együtt, ahogyan az Úr tanított bennünket!

Lelkész és gyülekezet: **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.**

ELBOCSÁTÁS, FÖLDHINTÉS

Gyakorló gyülekezeti tagok esetében az elbocsátás a Nunc dimittis bibliai szöveggel kezdődik.

Lelkész: Most bocsátod el, Uram, a te szolgálodat beszéded szerint békességben, mert látták szemeink a te üdvösségedet.

Lelkész temetésén minden esetben a lelkésztársak éneklük az 500. éneket, Luther Nunc dimittisét.

Lelkész: Ezt mondta az Úristen az embernek: Porból vétettél, porrá kell lenned.

A lelkész áldásra emelt kézzel folytatja:

Sírba temetésekor:

Ezért **N. N.** testvérünk földi maradványait is eltemetjük, hogy porrá legyen, ami porból vétetett.

Urna elhelyezésekor:

Ezért **N. N.** testvérünk hamvait is elhelyezzük nyugóhelyére, miután porrá lett, ami porból vétetett.

Hamvak szórásakor:

Ezért **N. N.** testvérünk hamvait is visszaadjuk a földnek, miután porrá lett, ami porból vétetett.

A lelkész folytatólagosan mondja:

De az élő Úr Jézus Krisztus a mi reménységünk, aki meghalt bűneinkért, és feltámadt *megigazulásunkra/hogy nekünk is életünk legyen*. Az ő irgalmába ajánljuk ezt a testvérünket: bocsássa meg vétkeit, és adjon neki örök életet! Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké.

Gyülekezet: **Ámen.**

Lelkész: A Jelenések könyvében ezt olvassuk: Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga Isten lesz velük, és letörl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak. *Jel 21,3–4*

ÁLDÁS

A lelkész az ároni vagy a szentháromsági áldást mondja, attól függően, melyik áldásforma hangzott el a ravatalnál.

Lelkész: [Isten népe!] Az Úr áldjon meg és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és + adjon neked békességet!

Vagy:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten, az Atya + és a Fiú és a Szentlélek!

Gyülekezet: **Ámen.**

Ahol szokásban van, a lelkész háromszori földhintéssel kezdi a hantolást.

ZÁRÓÉNEK(EK)

A hantolás vagy az urnaelhelyezés teljes ideje alatt a lelkész és a gyülekezet a feltámadásról tanúskodó éneket énekel.